

อภิปรายผลการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ต้องการที่จะศึกษาผลของการใช้ภาษาถิ่นของผู้ขอความช่วยเหลือ และการสูญเสียของการให้ความช่วยเหลือ ต่อพฤติกรรมความช่วยเหลือ โดยใช้การทดลองภาคสนาม (Field Experiment) ในการทดสอบสมมติฐาน และจากการคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างสัดส่วนค่าสถิติทดสอบซี (Z-Test) ของสมมติฐานทั้ง 2 ข้อแล้วสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

ผู้ถูกขอความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่พูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษาปักษ์ใต้ มากกว่าการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่พูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษากลาง

ผลของการทดลองขอให้คนสงขลาช่วยตอบแบบสำรวจ และการทดลองขอแลกธนบัตรห้าสิบบาทจากคนสงขลา ด้วยการให้ผู้ช่วยการทดลองพูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษาปักษ์ใต้และภาษากลางนั้นต่างก็ไม่สนับสนุนสมมติฐานนี้ ซึ่งเมื่อกลับไปพิจารณาถึงสาเหตุที่นำเอาภาษาปักษ์ใต้และภาษากลางมาเป็นตัวแปรอิสระ ก็เพื่อต้องการให้เกิดความคล้อยคลึงหรือแตกต่างกันทางภาษาระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือที่เป็นคนสงขลาและผู้ขอความช่วยเหลือนั่นเอง

หากคนสงขลาได้ยินผู้ขอความช่วยเหลือพูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษาปักษ์ใต้สำเนียงสงขลาแล้ว เขาจะคิดว่าผู้ที่มาขอความช่วยเหลือนั้นเป็นคนสงขลาหรือเป็นคนภาคใต้เช่นเดียวกับเขา และอยากจะให้ความช่วยเหลือกับคนๆนั้น มากกว่าผู้ที่ไม่ได้พูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษาปักษ์ใต้ (พูดภาษากลาง) ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นแนวคิดที่ได้มาจากเรื่องความคล้อยคลึงหรือแตกต่างทางเชื้อชาติของผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ขอความช่วยเหลือ ที่ส่งผลต่อการให้ความช่วยเหลือที่นักวิจัยชาวตะวันตกได้ทำวิจัยไว้ก่อนหน้านี้

ผู้วิจัยชาวตะวันตกมักจะหาข้อพิสูจน์ของการให้ความช่วยเหลือระหว่างเชื้อชาติที่เป็นคนผิวขาวและคนผิวสี เช่นงานทดลองของ Geartner (1973) ที่ใช้วิธีให้ผู้ช่วยการทดลองโทรศัพท์ติด

หมายเลขไปขอความช่วยเหลือจากผู้ร่วมการทดลองที่ถูกสุ่มมา ซึ่งมีทั้งกลุ่มที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยม และกลุ่มเสรีนิยมที่ต่างก็เป็นคนผิวขาวเหมือนกันหมด ผู้ช่วยการทดลองจะพูดขอความช่วยเหลือด้วยสำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์ของคนผิวขาวและคนผิวสีให้ผู้ร่วมการทดลองได้ยินแทนการเห็นหน้า ผลการทดลองในครั้งนี้คือกลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่เป็นอนุรักษนิยมจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ช่วยการทดลองที่เป็นคนผิวขาว มากกว่าผู้ช่วยการทดลองที่เป็นคนผิวสี

ในปี 1974 Clark ได้ทดลองโดยให้ผู้ช่วยการทดลองผิวขาว และผิวสีโทรศัพท์ไปขอความช่วยเหลือจากผู้ร่วมการทดลองที่เป็นคนผิวขาว ให้ช่วยโทรศัพท์ไปบอกแก่คู่ช่อมรถว่ามีรถเสียจอดอยู่ ผลที่พบนั้นเป็นเช่นเดียวกับการทดลองข้างต้น คือผู้ร่วมการทดลองที่เป็นคนผิวขาวส่วนใหญ่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ช่วยการทดลองที่เป็นคนผิวขาวมากกว่าที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ช่วยการทดลองที่เป็นคนผิวสี

สำหรับผลการทดลองในการทดลองครั้งนี้ พบว่าภาษาไม่ได้มีผลต่อคนสงขลาที่จะนำมาพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้เนื่องมาจากคนสงขลาไม่ได้มองว่าคนที่พูดขอความช่วยเหลือด้วยภาษากลางนั้นมีความแตกต่างจากตนเอง ซึ่งสามารถวิเคราะห์หาเหตุผลได้ดังนี้

1. สาเหตุที่คนสงขลาที่มีความคิดพื้นฐานเช่นนี้ก็เพราะว่าหากย้อนกลับไปศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองสงขลาที่ทราบได้ว่า สงขลาเป็นเมืองท่าโบราณตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในราวพ.ศ. 2153 (เอนก นาวิกมูล, 2536) ที่มีชาวต่างถิ่นทั้งในประเทศซึ่งมาจากกรุงศรีอยุธยาที่พูดภาษาถิ่นกลาง รวมทั้งชาวต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ โปรตุเกส ดัตช์ และอังกฤษเข้ามาติดต่อค้าขาย (ศรีสมร ศรีเบญจพลากร, 2539) คนสงขลาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเองให้เข้ากับคนเหล่านี้ โดยการใช้ภาษากลางหรือภาษาต่างชาติในการสื่อสารเพื่อประโยชน์ทางการค้าของตน

เมื่อมีคนต่างถิ่น เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นานวันเข้าคนสงขลาจึงคุ้นชินกับความแตกต่างที่เกิดขึ้นจนมองข้ามความแตกต่างทางภาษาหรือเชื้อชาติไปโดยปริยาย และความคิดเช่นนี้ก็สืบทอดต่อมาจนถึงคนสงขลาในรุ่นปัจจุบัน และเมื่อผู้ช่วยการทดลองได้เข้าไปขอความช่วยเหลือด้วยภาษากลาง คนสงขลาก็ได้ให้ความช่วยเหลือในปริมาณที่ไม่ต่างไปจากที่ผู้ช่วยการทดลองขอความช่วยเหลือด้วยภาษาถิ่นได้เลย ทั้งนี้เนื่องมาจากคนสงขลาได้มองข้ามความแตกต่างทางภาษาไปแล้ว

2. คนสงขลามักติดต่อนสนทนากับคนแปลกหน้าด้วยภาษากลาง เพราะเนื่องมาจากเมื่อผู้ทดลองได้ศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองของเมืองสงขลา พบว่าในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ได้มีความวุ่นวายเกิดขึ้นทางหัวเมืองภาคใต้ เนื่องจากมีการล่าอาณานิคมของประเทศทางยุโรป จนมาเลยีเยียหรือมาลาญในสมัยนั้นและประเทศอินโดนีเซียต่างก็ถูกยึดป็นเมืองประเทศราชของอังกฤษ และฮอลันดา พระองค์จึงป้องกันการถูกต่างชาติยึดหัวเมืองทางภาคใต้ โดยการคัดเลือกเอาบุคคลในตระกูลเจ้าเมืองเดิมของสงขลา รวมทั้งแต่งตั้งขุนนางท่านอื่นๆ ที่กำลังรับราชการอยู่ในกรมกองต่างๆของกรุงรัตนโกสินทร์ ให้ไปปกครองเมืองสงขลาต่างพระเนตรพระกรรณ (ศรีสมร ศรีเบญจพลางกูร, 2539) ข้าราชการเหล่านั้นจะถือว่าตนเป็นคนของพระมหากษัตริย์ซึ่งมีฐานะทางสังคมสูงกว่าชาวสงขลา จึงไม่จำเป็นต้องปรับตัวให้เหมือนกับคนพื้นเมืองโดยการพูดภาษาถิ่นปักษ์ใต้ คนพื้นเมืองสงขลาที่ไปติดต้อราชการจึงต้องพยายามพูดภาษากลางกับข้าราชการที่มาใหม่เหล่านั้น จนกลายเป็นความคุ้นชินที่เมื่อเจอคนต่างถิ่นหรือแปลกหน้าก็มักจะปรับตัวเองใช้ภาษากลางสนทนากับคนๆนั้น

3. คนในทุกภูมิภาคมีความรู้สึกคล้ายคลึงกันเมื่อได้ใช้ภาษากลางในการสื่อสาร ถึงแม้ภาษาถิ่นทั้งสี่ภาคของไทยจะมีสำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์ต่างกันออกไปตามภูมิภาค เหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาษาปักษ์ใต้ก็ตาม แต่คนไทยก็ถือว่าทั้งหมดนี้ต่างเป็นภาษาไทยเช่นเดียวกันหมด และภาษากลางก็เป็นภาษาราชการของไทยที่ใช้สื่อสารกันได้ในทุกภูมิภาค จากการทดลองของผู้ช่วยการทดลองทั้ง 2 คน ที่เข้าไปขอความช่วยเหลือจากคนสงขลาด้วยภาษากลางในทั้งการตอบแบบสำรวจและการขอแลกรับบัตร พบว่าผู้ถูกขอความช่วยเหลือบางท่านได้พูดได้ตอบกลับมาเป็นภาษากลาง ที่บางครั้งยังมีสำเนียงภาษาปักษ์ใต้ปนอยู่ ทั้งนี้เพื่อต้องการจะลดความแตกต่างด้านภาษาระหว่างตนและอีกฝ่ายลง และนั่นก็เป็นข้อมูลที่สามารถยืนยันได้อีกอย่างหนึ่งว่าภาษากลางเป็นภาษาสากลของไทย ที่ทำให้คนในทุกภูมิภาคมีความรู้สึกคล้ายคลึงกันเมื่อได้ใช้ภาษากลางในการสื่อสาร คนสงขลาจึงมองข้ามความแตกต่างทางภาษาไปและคิดว่าผู้ที่มาขอความช่วยเหลือนั้นก็คนไทยเช่นเดียวกับตน ถึงแม้จะมาจากต่างถิ่นหรือไม่ก็ตาม

4. เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ภาษาถิ่นไม่ส่งผลต่อคนสงขลาในการให้ความช่วยเหลือก็คือ การทดลองนี้ถูกออกแบบให้ผู้ช่วยการทดลองเป็นฝ่ายเข้าไปขอความช่วยเหลือก่อน โดยที่ไม่ต้องรอให้ผู้ถูกขอความช่วยเหลือเข้ามาพูดเสนอให้ความช่วยเหลือ ผู้ถูกขอความช่วยเหลือจึงไม่จำเป็นต้องสนทนาได้ตอบกับผู้ช่วยการทดลองที่มาขอความช่วยเหลือมากนัก ซึ่งเราสามารถแสดงออกถึงการให้

ความช่วยเหลือโดยการรับแบบสำรวจมาตอบหรือนำธนบัตรปลั๊กย่อยมาให้แลก หากจะไม่ช่วยเหลือก็เพียงแค่สายศีรษะหรือโบกมือในลักษณะปฏิเสธ หรือหากจะสนทนาตอบกลับบ้างก็เป็นคำตอบรับหรือปฏิเสธอย่างสั้นๆก็ทำได้เช่น “ได้ค่ะ(ครับ)” “ขอโทษค่ะ(ครับ)จะรีบไป” เป็นต้น ที่ออกแบบการทดลองให้เป็นเช่นนี้ก็เพื่อลดความกังวลเรื่องการสื่อสารของคนสงขลาจากเขาไปสู่ผู้ขอความช่วยเหลือว่าถ้าหากเขาพูดได้เฉพาะภาษาปักษ์ใต้แล้วผู้ที่มาขอความช่วยเหลือจะฟังไม่เข้าใจ

เมื่อปัญหาเรื่องการสื่อสารจากคนสงขลาไปยังผู้ที่มาขอความช่วยเหลือไม่เกิดขึ้นแล้วภาษาปักษ์ใต้และภาษากลางที่ผู้ขอความช่วยเหลือพูดในการขอความช่วยเหลือจึงไม่มีผลต่อคนสงขลาในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันทางเชื้อชาติของ Lerner และ Frank ที่ได้ทดลองในปี 1974 (b) ที่ได้ให้ผู้ช่วยการทดลองผิวขาวและผิวสีแกล้งทำของตกในร้านขายของ ซึ่งผลคือเชื้อชาติของผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือไม่มีอิทธิพลต่อการให้ความช่วยเหลือเลย

สมมติฐานข้อที่ 2

ผู้ถูกขอความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลาให้ความช่วยเหลือ ในกรณีที่การให้ความช่วยเหลือนั้นได้รับความสูญเสียน้อย มากกว่าการให้ความช่วยเหลือที่สูญเสียมาก

ผลที่ได้จากการทดลองทั้งการขอให้ตอบแบบสำรวจและการขอแลกธนบัตรนั้นให้ผลสนับสนุนสมมติฐานข้อนี้ เพราะทั้งเวลาที่ต้องใช้ในการตอบแบบสำรวจหรือหาธนบัตรปลั๊กย่อยที่มีอยู่เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่อยากจะสูญเสียไป โดยเฉพาะการขอแลกธนบัตรนั้นมีความสำคัญทดสอบซึ่สูงถึง 4.70 ($p < .01$) และสูงกว่าค่าสถิติทดสอบซึ่ของการขอให้ตอบแบบสำรวจ ที่มีค่า 2.84 ($p < .01$) และสิ่งที่ผู้ทดลองได้สังเกตพบจากการทดลองอีกอย่าง คือเวลาเฉลี่ยก่อนที่ผู้ถูกขอความช่วยเหลือจะแสดงพฤติกรรมให้การให้หรือไม่ให้ความช่วยเหลือออกมา ว่าการขอแลกธนบัตรมักจะใช้เวลาานกว่าการขอให้ตอบแบบสำรวจ นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกขอความช่วยเหลือได้พิจารณาถึงการสูญเสียที่เกิดขึ้นในการให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับเรื่องเงินทองมากเป็นพิเศษ

ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการแลกธนบัตรเหล่านั้นได้แก่ การเสียความคล่องตัวในการจับจ่ายด้วยธนบัตรที่มีมูลค่าค่อนข้างสูงอย่างห้าสิบบาท ซึ่งอาจเป็นธนบัตรที่มีสภาพเก่าและไม่เป็นที่

ต้องการของร้านค้า หรือหากรับแลงมาแล้วก็ต้องเสียเวลาไปธนาคารเพื่อแลงเป็นธนบัตรที่ใหญ่กว่านั้น และถ้าหากธนาคารรับแลงแต่ให้ไม่ได้มูลค่าห้าสิบบาท เขาก็จะขาดทุนไปอย่างแน่นอน ผู้ถูกขอความช่วยเหลือจึงไม่อยากรับแลงธนบัตรมากเท่าใด โดยเฉพาะธนบัตรที่มีสภาพเก่าซึ่งเท่ากับว่าต้องสูญเสียในการให้ความช่วยเหลือมาก หรืออาจคิดว่าหากตนต้องหาเงินปลีกย่อยด้วยการหยิบกระเป๋าสตางค์ออกมาเปิดต่อนักคนแปลกหน้าแล้ว โอกาสที่จะถูกขโมยกระเป๋าสตางค์ก็จะเกิดขึ้นด้วย เพราะอาจเป็นแผนการฉ้อโกงของเหล่ามิจฉาชีพก็เป็นได้ การพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดยการแลงธนบัตรจึงใช้เวลานานกว่าการตอบแบบสำรวจ

การทดลองเรื่องการสูญเสียในการให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการทดลองของนักวิจัยท่านอื่นๆ อาทิเช่น Levine (1995) ที่พบว่าบุคคลให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่สูญเสียเล็กน้อย เช่น ช่วยเก็บปากกาบนพื้น มากกว่าการให้แลงเงิน 15 เซนต์ การช่วยคนเข้าฝีกเก็บหนังสือกองใหญ่บนพื้น และช่วยคนตาบอดข้ามถนน ตามลำดับและงานของ Davidio (1982) ที่ได้ทดลองขอเงิน 10 เซนต์ และ 30 เซนต์จากผู้ร่วมการทดลองที่เป็นนักศึกษา พบว่าบรรดานักศึกษาส่วนใหญ่ที่ถูกขอเงิน 10 เซนต์จะปฏิเสธการขออน้อยกว่าการถูกขอเงิน 30 เซนต์

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อสองนี้สามารถสรุปได้ตรงกับงานวิจัยของ Smith และ Makie (1995) ว่า ยิ่งผู้ให้ความช่วยเหลือต้องสูญเสียในการให้ความช่วยเหลือมากเท่าใด ความช่วยเหลือที่ให้ก็จะน้อยลงเท่านั้น